UNIONIN YLEISEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (kahdeksas jaosto)

24 päivänä maaliskuuta 2011 *

Asiassa T-386/06,

Pegler Ltd, kotipaikka Doncaster (Yhdistynyt kuningaskunta), edustajinaan R. Thompson, QC, ja solicitor A. Collinson,

kantajana,

vastaan

Euroopan komissio, asiamiehinään A. Nijenhuis ja V. Bottka, avustajinaan solicitor S. Kinsella ja solicitor K. Daly,

vastaajana,

jossa unionin yleistä tuomioistuinta vaaditaan kumoamaan osittain [EY] 81 artiklan ja ETA-sopimuksen 53 artiklan mukaisesta menettelystä 20.9.2006 tehty komission

* Oikeudenkäyntikieli: englanti.

päätös K(2006) 4180 (asia COMP/F-1/38.121 – Putken liittimet) ja toissijaisesti alentamaan kantajalle kyseisessä päätöksessä määrätyn sakon määrää,

UNIONIN YLEINEN TUOMIOISTUIN (kahdeksas jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja M. E. Martins Ribeiro sekä tuomarit N. Wahl (esittelevä tuomari) ja A. Dittrich,

kirjaaja: johtava hallintovirkamies J. Palacio González,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 28.1.2010 pidetyssä istunnossa esitetyn,

on antanut seuraavan

tuomion

Asian tausta ja riidanalainen päätös

[EY] 81 artiklan ja ETA-sopimuksen 53 artiklan mukaisesta menettelystä 20.9.2006 tekemällään päätöksellä K(2006) 4180 (asia COMP/F-1/38.121 – Putken liittimet) (tiivistelmä EUVL 2007, L 283, s. 63; jäljempänä riidanalainen päätös) Euroopan

yhteisöjen komissio totesi, että useat yritykset olivat rikkoneet EY 81 artiklan 1 kohtaa ja Euroopan talousalueesta (ETA) tehdyn sopimuksen 53 artiklaa osallistumalla eri ajanjaksoina 31.12.1988–1.4.2004 yhtenä kokonaisuutena pidettävään, monitahoiseen ja jatkettuun yhteisön kilpailusääntöjen rikkomiseen kilpailunvastaisten sopimusten ja yhdenmukaistettujen menettelytapojen muodossa kuparisten putken liittimien ja kupariseoksesta valmistettujen putken liittimien markkinoilla koko ETA-alueella. Rikkominen muodostui hintojen vahvistamisesta, hintaluetteloista sopimisesta, hintojen alennuksista ja hyvityksistä sopimisesta, hinnankorotusten soveltamismekanismeista sopimisesta, kansallisten markkinoiden ja asiakkaiden jakamisesta ja kaupallisten tietojen vaihtamisesta sekä säännöllisiin kokouksiin osallistumisesta ja muiden kilpailusääntöjen rikkomisen helpottamiseen tarkoitettujen kontaktien ylläpitämisestä.

2 Kantaja eli Pegler Ltd ja sen emoyhtiönä tosiseikkojen tapahtuma-aikaan ollut Tomkins plc kuuluvat riidanalaisen päätöksen adressaatteihin.

3 Kantaja oli 17.6.1986–31.1.2004 Tomkinsin kokonaan omistama tytäryhtiö. Kantaja myytiin 1.2.2004 johtoryhmälleen. Pegler Holdings Ltd ja kantaja myytiin 26.8.2005 Aalberts Industries NV:lle, joka myös on riidanalaisen päätöksen adressaatti.

4 Mueller Industries Inc., joka myös valmistaa kuparisia putken liittimiä, ilmoitti 9.1.2001 komissiolle kartellin olemassaolosta putken liittimien alalla ja muilla kupariputkien markkinoihin liittyvillä teollisuudenaloilla ja totesi olevansa halukas tekemään yhteistyötä komission kanssa sakkojen määräämättä jättämisestä tai lieventämisestä kartelleja koskevissa asioissa annetun komission tiedonannon (EYVL 1996, C 207, s 4; jäljempänä vuoden 1996 yhteistyötiedonanto) mukaisesti (riidanalaisen päätöksen 114 perustelukappale).

5 Kupariputkia ja kuparisia putken liittimiä tutkiessaan komissio teki 22. ja 23.3.2001 yllätystarkastuksia 6.2.1962 annetun neuvoston asetuksen N:o 17 ([EY 81] ja [EY 82] artiklan ensimmäinen täytäntöönpanoasetus) (EYVL 1962, 13, s. 204) 14 artiklan 3 kohdan mukaisesti useiden yritysten tiloissa (riidanalaisen päätöksen 119 perustelukappale).

6 Näiden ensimmäisten tarkastusten jälkeen komissio jakoi huhtikuussa 2001 kupariputkia koskevan tutkimuksensa kolmeen erilliseen menettelyyn eli menettelyyn asiassa COMP/E-1/38.069 (kupariset vesi- ja viemäriputket), asiassa COMP/F-1/38.121 (putken liittimet) ja asiassa COMP/E-1/38.240 (teollisuusputket) (riidanalaisen päätöksen 120 perustelukappale).

7 Komissio teki 24. ja 25.4.2001 lisää yllätystarkastuksia Delta plc:n, joka on kansainvälisen teknisen alan konsernin johdossa oleva yhtiö ja jonka ”insinööritaidon” jaostoon kuuluu useita putken liittimien valmistajia, tiloissa. Nämä tarkastukset koskivat yksinomaan putken liittimiä (riidanalaisen päätöksen 121 perustelukappale).

8 Komissio esitti helmi–maaliskuusta 2002 lähtien asianomaisille osapuolille useita tietojensaantipyyntöjä asetuksen N:o 17 11 artiklan ja sittemmin [EY] 81 ja [EY] 82 artiklassa vahvistettujen kilpailusääntöjen täytäntöönpanosta 16.12.2002 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1/2003 (EYVL 2003, L 1, s. 1) 18 artiklan mukaisesti (riidanalaisen päätöksen 122 perustelukappale).

9 IMI plc esitti syyskuussa 2003 pyynnön vuoden 1996 yhteistyötiedonannon soveltamisesta siihen. Tätä pyyntöä seurasivat Delta-konsernin pyyntö (maaliskuu 2004) ja FRA.BO SpA:n pyyntö (heinäkuu 2004). Viimeisen pyynnön esitti toukokuussa 2005 Advanced Fluid Connections plc (riidanalaisen päätöksen 115–118 perustelukappale).

10 Komissio aloitti 22.9.2005 kilpailusääntöjen rikkomista koskevan menettelyn asiassa COMP/F-1/38.121 (putken liittimet) ja antoi väitetiedoksiannon, joka toimitettiin muun muassa kantajalle (riidanalaisen päätöksen 123 ja 124 perustelukappale).

11 Komissio teki 20.9.2006 riidanalaisen päätöksen.

12 Riidanalaisen päätöksen 1 artiklassa komissio totesi, että kantaja ja Tomkins olivat rikkoneet EY 81 artiklan ja ETA-sopimuksen 53 artiklan määräyksiä 31.12.1988–22.3.2001.

13 Komissio määräsi rikkomisen vuoksi kantajalle riidanalaisen päätöksen 2 artiklan h alakohdassa yhteisvastuullisesti Tomkinsin kanssa 5,25 miljoonan euron sakon.

14 Kullekin yritykselle määrätyn sakon määrän vahvistamiseksi komissio sovelsi riidanalaisessa päätöksessä menetelmää, joka määritellään asetuksen N:o 17 15 artiklan 2 kohdan ja [HT] 65 artiklan 5 kohdan mukaisesti määrättävien sakkojen laskennasta annetuissa suuntaviivoissa (EYVL 1998, C 9, s. 3; jäljempänä vuoden 1998 suuntaviivat).

15 Sakon perusmäärän laskentapohjan vahvistamisesta rikkomisen vakavuuden mukaan on ensinnäkin todettava, että komissio luokitteli rikkomisen erittäin vakavaksi sen luonteen ja maantieteellisen vaikutusalan vuoksi (riidanalaisen päätöksen 755 perustelukappale).

16 Koska komissio katsoi asianomaisten yritysten olevan huomattavan erilaisia, se kohteli niitä eri tavalla ja tukeutui tässä niiden markkinaosuuksien mukaan määriteltyyn suhteelliseen merkitykseen asianomaisilla markkinoilla. Tällä perusteella se jakoi yritykset kuuteen luokkaan (riidanalaisen päätöksen 758 perustelukappale).

17 Kantaja ja sen emoyhtiö luokiteltiin kuudenteen luokkaan, jolle vahvistettiin sakon perusmäärän laskentapohjaksi 2 miljoonaa euroa (riidanalaisen päätöksen 765 perustelukappale).

18 Komissio otti huomioon Tomkinsin kokonaisliikevaihdon, joka oli 4 635 miljoonaa euroa vuonna 2005 eli riidanalaisen päätöksen tekemistä edeltäneenä vuonna, ja sovelsi korotuskerrointa 1,25 varoittavan vaikutuksen varmistamiseksi, minkä seurauksena kantajan sakon perusmäärän laskentapohjaa korotettiin 2,5 miljoonaan euroon (riidanalaisen päätöksen 771–773 perustelukappale).

19 Kantajan rikkomiseen osallistumisen keston (12 vuotta ja kaksi kuukautta) vuoksi komissio korotti sakkoa seuraavaksi 110 prosentilla eli 5 prosentilla vuodessa kahdelta ensimmäiseltä vuodelta ja 10 prosentilla kultakin kokonaiselta vuodelta 31.1.1991 lukien jäljelle jääneiden kymmenen vuoden osalta (riidanalaisen päätöksen 775 perustelukappale), minkä seurauksena sakon lopulliseksi määräksi vahvistettiin 5,25 miljoonaa euroa.

20 Komissio ei ottanut huomioon raskauttavia tai lieventäviä olosuhteita kantajaa vastaan tai tämän hyväksi.

Oikeudenkäyntimenettely ja asianosaisten vaatimukset

21 Kantaja nosti nyt käsiteltävän kanteen unionin yleisen tuomioistuimen kirjaamoon 15.12.2006 toimittamallaan kannekirjelmällä.

22 Unionin yleinen tuomioistuin (kahdeksas jaosto) päätti esittelevän tuomarin kertomuksen perusteella aloittaa suullisen käsittelyn.

23 Asianosaisten lausumat ja vastaukset unionin yleisen tuomioistuimen esittämiin kysymyksiin kuultiin 28.1.2010 pidetyssä istunnossa.

24 Kantaja vaatii, että unionin yleinen tuomioistuin

– kumoaa riidanalaisen päätöksen 1 artiklan, 2 artiklan h alakohdan ja 3 artiklan

– toissijaisesti alentaa sille määrätyn sakon määrää

– velvoittaa komission korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

25 Komissio vaatii, että unionin yleinen tuomioistuin

– hylkää kanteen

– velvoittaa kantajan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Oikeudellinen arviointi

26 Kanteensa tueksi kantaja esittää kuusi kanneperustetta.

27 Ensimmäisessä kanneperusteessaan kantaja väittää, että sen ei voida katsoa olevan vastuussa rikkomisesta ajanjaksolla 31.12.1988–20.1.1989 yksinomaan siksi, että se oli hankkinut Peglerin nimen 20.1.1989. Kantaja väittää, että se oli ennen 20.1.1989 Tomkins-konsernissa Englannin yhtiöoikeudessa tarkoitettu ”passiivinen tytäryhtiö” tai ”pöytälaatikkotytäryhtiö”. Toisessa kanneperusteessaan se väittää, että sen ei voida katsoa olevan vastuussa rikkomisesta, johon sen ilmoitettiin syyllistyneen, ajanjaksolla 20.1.1989–29.10.1993. Se väittää pysyneensä kyseisenä ajanjaksona FHT Holding Ltd:n (jäljempänä FHT), joka myös on Tomkins-konsernin yksikkö, ”passiivisena” edustajana, jolla ei ollut varoja eikä työntekijöitä. Kolmas kanneperuste koskee kantajan väitettä siitä, että komissio ei nimennyt selvästi riidanalaisen päätöksen adressaattia. Neljännessä kanneperusteessaan kantaja vetoaa useisiin argumentteihin osoittaakseen, että entisen emoyhtiön ja entisen tytäryhtiön joutuminen vastuuseen EY 81 artiklan rikkomisesta yhteisvastuullisesti on periaatteessa lainvastaista. Viidennellä kanneperusteellaan kantaja väittää, että sakko olisi pitänyt määrätä yksinomaan sen entiselle emoyhtiölle. Kuudes kanneperuste koskee lopuksi yhdenvertaisen kohtelun periaatteen loukkaamista sakon määrän laskennassa.

28 Koska kolmas ja viides kanneperuste vastaavat toisiaan niiden taustalla olevien lähes identtisten perustelujen vuoksi, niitä on tarkasteltava yhdessä. Neljättä kanneperustetta on puolestaan tarkasteltava kolmannen ja viidennen kanneperusteen jälkeen.

Ensimmäinen kanneperuste, joka koskee ilmeistä virhettä tosiseikkojen arvioinnissa sekä oikeudellista virhettä, joka liittyy siihen, että kantajan katsottiin olevan vastuussa rikkomisesta ajanjaksolla 31.12.1988–20.1.1989 yksinomaan siksi, että se oli hankkinut Peglerin nimen 20.1.1989

Asianosaisten lausumat

29 Kantaja väittää aluksi, että riidanalaisessa päätöksessä tarkoitetun rikkomisen kokonaiskeston aikana ”’Pegler-yrityksen’ historia” muodostuu kolmesta erillisestä ajanjaksosta: ajanjaksosta ennen 20.1.1989, ajanjaksosta 20.1.1989–29.10.1993 sekä 29.10.1993 alkaneesta ajanjaksosta.

30 Täsmällisemmin sanottuna kantaja tiivistää tosiseikat seuraavasti:

– 20.1.1989 saakka ”Pegler-yrityksen” toimintaa harjoitti Tomkins-konsernin yksikkö nimeltään FHT, joka toimi edustajansa, joka oli toinen Tomkins-konsernin oikeudellinen yksikkö nimeltään Pegler Ltd, välityksellä. Kantaja, jonka nimi oli tuolloin The Steel Nut & Joseph Hampton Ltd, sekä Pegler Ltd (jäljempänä Old Pegler) vaihtoivat 20.1.1989 nimiä keskenään. Näin ollen kyseisestä päivästä lähtien Peglerin nimi annettiin kantajalle, kun taas sen entinen nimi annettiin Old Peglerille. Näistä jälkimmäinen, joka oli edelleen olemassa 20.1.1989 jälkeen, vaikkakin Englannin yhtiöoikeudessa tarkoitetulla tavalla ”passiivisena”, purettiin lopulta 29.5.2000.

– Tämän jälkeen 20.1.1989–29.10.1993 FHT harjoitti edelleen ”Pegler-yrityksen” toimintaa ja toimi kantajan, joka oli sen palkaton edustaja, välityksellä.

– ”Pegler-yritys” siirrettiin 29.10.1993 kantajalle, joka otti kyseisenä päivänä haltuunsa osan FHT:n varoista ja toiminnasta, jotka liittyivät rautametallista tehtyihin hanoihin, venttiileihin ja kylpyhuoneissa käytettäviin putken liittimiin, ja se otti vastuun ”Pegler-yrityksestä”.

31 Kantaja väittää, että yritys, joka oli vastuussa rikkomisesta ennen 20.1.1989, saattoi olla yksinomaan Tomkins, koska FHT:n pääoma oli kokonaan sen hallussa ja täydellisessä määräysvallassa.

32 Se väittää komission jättäneen huomiotta sen, että kun kaksi yritystä vaihtaa keskenään nimiään ja samana päivänä yksi hankkii toisen edustussopimuksen, ”vakiintuneiden oikeusperiaatteiden” mukaisesti luonnollisen henkilön tai oikeushenkilön, joka johti yritystä hetkellä, jona rikkomiseen syyllistyttiin, on vastattava tästä, vaikka päätöksen, jolla rikkominen todetaan, tekopäivänä yrityksen toiminnan harjoittaminen olisi toisen henkilön vastuulla.

33 Kantaja väittää myös, ettei se ollut yritys ennen 29.10.1993, koska sillä ei ollut varoja eikä työntekijöitä, joten sillä ei ollut mitään olennaisia ominaispiirteitä, jotka liittyvät taloudelliseen riippumattomuuteen ja joita edellytetään, jotta kyseessä on EY 81 artiklassa tarkoitettu yritys.

34 Komissio väittää ensinnäkin, että se katsoi koko riidanalaisessa päätöksessä usean Tomkins-konserniin liittyvän yrityksen – tässä tapauksessa kantajan, Old Peglerin, FHT:n ja Tomkinsin – toiminnan yhden ainoan taloudellisen yksikön toiminnaksi rikkomisajanjaksona.

35 Komissio ei vastauksensa mukaan katsonut kantajan olevan vastuussa rikkomisesta 31.12.1988–20.1.1989 yksinomaan siksi, että tämä oli hankkinut Peglerin nimen 20.1.1989.

36 Komissio esittää ensiksi, että kantajalla oli toiminnallisia yhteyksiä ”Pegler-yritykseen” päivämäärien 31.12.1988, jolloin rikkominen alkoi, ja 20.1.1989 välisenä aikana.

37 Komissio huomauttaa tässä yhteydessä, että ”fyysinen ja toiminnallinen jatkuvuus” oli olemassa. Väitteensä tueksi komissio vetoaa siihen, että W oli Old Peglerin johtaja 15.6.1980–20.1.1989, jolloin hänet nimettiin kantajan johtajaksi.

38 Komission mukaan on lisäksi käsittämätöntä, että kantaja olisi hankkinut Peglerin nimen 20.1.1989 säilyttämättä ainakin tiettyä toimintaa yrityksessä tuota päivää edeltäneinä 20 päivänä eli alkaen 31.12.1988, jolloin komission toteama rikkominen alkoi. Komission mukaan on erittäin todennäköistä, että tämä siirtymä on edellyttänyt kantajan yksikön saattamista ”Pegler-yritystä” vastaavaksi ja sen valmistamista nimen hankkimiseen, mihin toiminnallisen yhteyden olemassaolo kantajan oikeushenkilön ja rikkomisen välillä perustuu.

39 Komission mukaan kantaja myönsi lisäksi itse, että päätöksen ”Pegler-yrityksen” siirtämisestä tekivät Tomkins-konsernin tasolla konsernin hallituksen jäsenet, jotka olivat myös kantajan hallituksen jäseniä.

40 Toiseksi komissio väittää, että vaikka kantaja ei osallistunut rikkomiseen ennen 20.1.1989, on ilmeistä, että se on sellaisen yksikön seuraaja, joka osallistui suoraan rikkomiseen, kun on kyse sekä sen tärkeimmistä varoista että johdosta ja liikenimestä, jolla lainvastainen toiminta toteutettiin, ja että se näin ollen oikeuskäytännön mukaisesti ”peri” oikeudellisen vastuun rikkomisesta.

41 Lopuksi komissio huomauttaa, että sen ajanjakson huomioimisella, joka kattoi 20 päivää ennen 20.1.1989, ei ollut minkäänlaista vaikutusta sakon määrän laskentaan.

Unionin yleisen tuomioistuimen arviointi asiasta

42 Riidanalaisen päätöksen 682 ja 683 perustelukappaleesta ilmenee tarkasteltuina yhdessä 647 ja 734 perustelukappaleen kanssa, että kantajan katsottiin olevan vastuussa rikkomisesta, koska se oli osallistunut rikkomiseen suoraan ajanjaksolla 31.12.1988–22.3.2001.

43 Tästä on kuitenkin todettava, että kantajan hallinnollisen menettelyn sekä nyt käytävän oikeudenkäynnin aikana esittämistä asiakirjoista ilmenee, että kantaja oli ajanjaksolla 31.12.1988–20.1.1989 Englannin yhtiöoikeudessa tarkoitettu ”pöytälaatikkoyhtiö”.

44 On nimittäin ilmeistä, että kantajalla ei ollut varoja eikä työntekijöitä ennen 20.1.1989.

45 Vaikka kantaja myöntää ottaneensa nimen, jolla riidanalaisessa päätöksessä tarkoitettua lainvastaista toimintaa harjoitettiin markkinoilla, ja myöntää olleensa FHT:n palkaton edustaja 20.1.1989 jälkeen, sillä ei kuitenkaan ennen tätä päivää ollut taloudellista toimintaa eikä työntekijöitä lukuun ottamatta Englannin yhtiöoikeudessa edellytettyä johtajaa.

46 Lisäksi on todettava, että kantaja oli kyseisenä ajanjaksona yksi FHT:n viidestä tytäryhtiöstä ja FHT oli itse Tomkinsin, joka toimi liikenimellä Pegler muun muassa putken liittimien alalla, kokonaan omistama tytäryhtiö. Asiakirja-aineiston liitteistä eli Yhdistyneen kuningaskunnan viranomaisille toimitetuista tilinpäätösasiakirjoista – joiden oikeellisuutta komissio ei ole kiistänyt – ilmenee, että kantaja oli kyseisenä ajanjaksona Englannin yhtiöoikeudessa tarkoitettu ”pöytälaatikkoyhtiö”, koska se ei harjoittanut taloudellista toimintaa eikä sillä ollut liikevaihtoa.

47 Tässä yhteydessä on muistutettava, että yhteisön kilpailuoikeus koskee yritysten toimintaa (yhdistetyt asiat C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P ja C-219/00 P, Aalborg Portland ym. v. komissio, tuomio 7.1.2004, Kok., s. I-123, 59 kohta) ja että yrityksen käsitteellä tarkoitetaan jokaista yksikköä, joka harjoittaa taloudellista toimintaa, riippumatta yksikön oikeudellisesta muodosta tai rahoitustavasta (yhdistetyt asiat C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P-C-208/02 P ja C-213/02 P, Dansk Rørindustri ym. v. komissio, tuomio 28.6.2005, Kok., s. I-5425, 112 kohta; asia C-222/04, Cassa di Risparmio di Firenze ym., tuomio 10.1.2006, Kok., s. I-289, 107 kohta asia C-205/03 P, FENIN v. komissio, tuomio 11.7.2006, Kok., s. I-6295, 25 kohta).

48 On myös muistutettava, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan taloudellista toimintaa on kaikki toiminta, jossa tavaroita tai palveluja tarjotaan tietyillä markkinoilla (ks. yhdistetyt asiat C-180/98-C-184/98, Pavlov ym., tuomio 12.9.2000, Kok., s. I-6451, 75 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen ja asia C-309/99, Wouters ym., tuomio 19.2.2002, Kok., s. I-1577, 47 kohta).

49 Näin ollen on niin, että koska kantaja oli ajanjaksolla 31.12.1988–20.1.1989 oikeudellinen yksikkö, joka ei harjoittanut taloudellista toimintaa, koska se ei tarjonnut korvausta vastaan tavaroita tai palveluja millään markkinoilla eikä siis vastannut tällaisen toiminnan harjoittamiseen liittyvistä taloudellisista riskeistä, komissio ei voinut päätellä kantajan osallistuneen suoraan rikkomiseen ennen päivää, jona se vaihtoi nimeään (ks. edellisessä kohdassa mainittu oikeuskäytäntö).

50 Sillä, että kantaja kuului Tomkins-konserniin kyseisenä ajanjaksona, ei kyseenalaisteta tätä toteamusta.

51 Tämä pätee myös siihen, että aiemmin Old Peglerin johtajana ollut W nimettiin 20.1.1989 kantajan johtajaksi, joka sitä paitsi erosi tehtävästään 26.5.1989.

52 On lisäksi todettava, että komission argumentti, jonka mukaan tietyt seikat osoittavat W:n osallistuneen henkilökohtaisesti kartelliin tänä ajanjaksona ja sen paikkeilla, on hylättävä. Komissio viittaa tässä yhteydessä riidanalaisen päätöksen 74 ja 187 perustelukappaleeseen. Riidanalaisen päätöksen 74 perustelukappaleessa mainitaan kuitenkin yksinomaan, että W oli Peglerin toimitusjohtaja vuonna 1989, kun taas 187 perustelukappale koskee Deltan edustajan yhteydenottoa W:hen British Plumbing Fittings Manufacturers Associationin (BPFMA eli Yhdistyneen kuningaskunnan putkitarvikkeiden valmistajien yhdistys) kokouksen jälkeen vuonna 1989; tämä kokous pidettiin nyt käsiteltävässä asiassa tarkoitetun ajanjakson jälkeen.

53 Lisäksi on niin, ettei komission väitettä, jonka mukaan kantaja harjoitti ”tiettyä toimintaa” edellä mainittua nimien vaihtoa edeltäneinä 20 päivänä, voida hyväksyä. Liikenimen vaihtamiseen liittyy toki oikeudellisia muodollisuuksia ja

sopimusmuodollisuuksia. Näiden noudattaminen ei kuitenkaan merkitse taloudellisen toiminnan eikä varsinkaan kilpailua rajoittavan toiminnan harjoittamista.

54 Komission toissijaisesti esittämää argumenttia, jonka mukaan kantaja oli joka tapauksessa ”Pegler-yrityksen” taloudellinen seuraaja, ei voida hyväksyä.

55 Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan on toki niin, että kun toiminta, jonka rikkominen kattaa, on siirretty oikeudelliselta yksiköltä toiselle saman konsernin sisällä, seuraajan voidaan katsoa olevan vastuussa rikkomisesta, vaikka edellinen oikeudellinen yksikkö olisi yhä oikeudellisesti olemassa (asia C-280/06, ETI ym., tuomio 11.12.2007, Kok., s. I-10893, 48 kohta ja asia T-43/02 Jungbunzlauer v. komissio, tuomio 27.9.2006, Kok., s. II-3435, 132 kohta; ks. vastaavasti myös edellä 47 kohdassa mainitut yhdistetyt asiat Aalborg Portland ym. v. komissio, tuomion 358 kohta).

56 On kuitenkin todettava, ettei komissio maininnut väitetiedoksiannossaan eikä riidanalaisessa päätöksessä, että se olisi katsonut kantajan olleen vastuussa rikkomisesta, koska se oli sen ja emoyhtiönsä välissä olevan alakonsernin FHT:n tai sisaryhtiönsä Old Peglerin taloudellisen toiminnan jatkaja.

57 Komissio esitti päinvastoin riidanalaisen päätöksen 718 perustelukappaleessa, että kantaja osallistui suoraan rikkomiseen, koska sillä oli ollut kilpailua rajoittavaa yhteydenpitoa kilpailijoihinsa 31.12.1988 lähtien.

58 Lisäksi kantaja toimitti hallinnollisen menettelyn aikana vastauksena komission esittämiin kysymyksiin tietoja Tomkins-konsernista ja sen sisäisestä rakenneuudistuksesta tosiseikkojen tapahtuma-aikaan. Se myös totesi 25.11.2005 päivätyssä vastauksessaan väitetiedoksiantoon, että se oli ennen vuotta 1993 Englannin yhtiöoikeudessa

tarkoitettu ”pöytälaatikkoyhtiö”, ja vahvisti tämän tiedon 27.2.2006 pidetyssä kuulemisessa. Väite on myös vahvistettu luotettavin todistein, joita ovat esimerkiksi kantajan ja FHT:n tilinpäätös, joka on toimitettu toimivaltaiselle viranomaiselle ja joka osoittaa, ettei se harjoittanut taloudellista toimintaa ja se oli näin ollen merkityksellisinä tilikausina ”pöytälaatikkoyhtiö”.

59 Tässä yhteydessä on huomautettava, ettei komissio vastannut näihin perusteluihin riidanalaisessa päätöksessä. Kuten se myönsi suullisessa käsittelyssä, se katsoi kantajan osallistuneen alusta saakka suoraan kartelliin.

60 Edellä esitetyn perusteella on katsottava, että ensimmäinen kanneperuste on perusteltu.

Toinen kanneperuste, joka koskee ilmeistä virhettä tosiseikkojen arvioinnissa sekä oikeudellista virhettä, joka liittyy siihen, että kantajan katsottiin olevan vastuussa rikkomisesta ajanjaksolla 20.1.1989–29.10.1993

Asianosaisten lausumat

61 Kantaja väittää, että koska sillä ei ollut yrityksen olennaisia ominaispiirteitä 20.1.1989–29.10.1993, sen ei voitu katsoa olevan vastuussa rikkomisista, joihin sen emoyhtiö oli syyllistynyt sen nimissä kyseisenä ajanjaksona. Sen mukaan yrityksen, jonka oli

katsottava olleen vastuussa kyseisenä ajanjaksona, on kilpailuoikeuden sääntöjen mukaan oltava FHT ja/tai Tomkins.

62 Tässä yhteydessä kantaja muistuttaa, että se alkoi ”osallistua Pegler-yritykseen” 20.1.1989 lähtien, mutta ainoastaan, koska se oli hankkinut tämän senhetkisen nimen ja koska se oli salaisesti ja palkatta FHT:n edustaja eikä sillä ollut varoja eikä työntekijöitä.

63 Kantaja viittaa yhdistetyissä asioissa 40/73-48/73, 50/73, 54/73-56/73, 111/73, 113/73 ja 114/73, Suiker Unie ym. vastaan komissio, 16.12.1975 annettuun tuomioon (Kok., s. 1663, 475–483 kohta), asiassa C-266/93, Volkswagen ja VAG Leasing, 24.10.1995 annettuun tuomioon (Kok., s. I-3477, 19 kohta) sekä vertikaalisia rajoituksia koskeviin suuntaviivoihin (EYVL 2000, C 291, s. 1) ja katsoo, että komissio ei joko ymmärtänyt sen edustussuhteen luonnetta, joka sillä oli FHT:n kanssa, tai teki virheen kiertämällä ongelman ottamatta asianmukaisesti huomioon sille esitettyjä todisteita.

64 Kantaja katsoo, että vaikka se ei kyennyt esittämään jäljennöstä edustussopimuksesta, komission olisi pitänyt kiinnittää enemmän huomioita asiakirjoihin, jotka se kykeni toimittamaan; näitä olivat esimerkiksi Old Peglerin hallituksen pöytäkirjat, jotka osoittivat FHT:n kanssa tehdyn edustussopimuksen irtisanomisen 20.1.1989, kantajan hallituksen pöytäkirjat, jotka osoittivat sen FHT:n kanssa tekemän edustussopimuksen irtisanomisen 29.10.1993, FHT:n tilinpäätös, joka osoittaa kantajan mukaan, että FHT:n hallussa olivat kaikki ”Pegler-yrityksen” varat ja se oli vastuussa kaikista tämän veloista 29.10.1993 saakka, sekä kantajan tilinpäätös, joka sen mukaan osoittaa, että se hankki ”Pegler-yrityksen” varat ja velat vasta 29.10.1993 ja että sillä ei missään vaiheessa ennen tuota päivämäärää ollut huomattavia varoja tai velkoja eikä huomattavia kirjanpitotapahtumia, ja lopuksi 16.2.1995 päivätty asiakirja, joka

kantajan mukaan osoittaa ratkaisevasti, että FHT siirsi ”Pegler-yrityksen” kantajalle 29.10.1993.

65 Lopuksi kantaja lisää, että sen argumentit pätevät myös Old Peglerin toimintaan FHT:n edustajana päivämäärää 20.1.1989 edeltäneenä ajanjaksona, joten se on merkityksetöntä, ettei Old Pegler, jonka Tomkins purki 29.5.2000, enää ollut olemassa riidanalaisen päätöksen tekemispäivänä.

66 Komissio vaatii tämän kanneperusteen hylkäämistä.

67 Komission mukaan kantajan argumentit, jotka koskevat sitä, että se oli samanaikaisesti ”passiivinen” ja toimi sisaryhtiönsä ”edustajana”, eivät kestä syvällistä tarkastelua. Tätä koskevista vaatimuksista huolimatta kantaja ei komission mukaan esittänyt ensimmäistäkään merkityksellistä asiakirjaa minkäänlaisesta edustussopimuksesta.

68 Kantajan esittämissä asiakirjoissa viitataan komission mukaan yleisesti edustussuhteeseen täsmentämättä järjestelyjen luonnetta, eivätkä ne osoita sitä, ettei kantaja olisi osallistunut rikkomiseen ennen 29.10.1993.

69 Komissio lisää, että vaikka kantaja olisi osoittanut edustussopimuksen olemassaolon, tämä ei olisi estänyt komissiota osoittamasta riidanalaista päätöstä sille.

70 Komissio mainitsee myös Tomkinsin virallisen vastauksen tietojensaantipyyntöön, jonka komissio osoitti sille asetuksen N:o 1/2003 18 artiklan perusteella. Tässä vastauksessa, joka on sen mukaan ristiriidassa kantajan argumenttien kanssa, todetaan, että ”vuoden 1987 ja 31.1.2004 välisenä aikana Pegler Ltd oli Tomkinsin (aiemmin FH Tomkins plc) kokonaan omistama tytäryhtiö” ja että ”sitä johdettiin itsenäisenä yrityksenä, joka tekee omat päätöksensä teknisistä kysymyksistä, tuotannosta ja myynnistä/markkinoinnista”.

71 Komissio korostaa myös riidanalaisen päätöksen 135, 145 ja 187 perustelukappaleeseen viitaten, että kartellin muut osallistujat ymmärsivät olevansa yhteistyössä kantajan kanssa ja että minkäänlaista (täysin sisäistä) tehtävien jakoa kantajan, Old Peglerin, FHT:n tai minkään muun Tomkins-konsernin yksikön sisällä ei otettu huomioon.

72 Lopuksi komissio väittää olevan myös ilmeistä, että kantaja on vastuussa rikkomisesta ajanjaksolla 20.1.1989–29.10.1993, koska kantaja on ”Pegler-yrityksen” taloudellinen seuraaja, kuten komissio jo selitti ensimmäisen kanneperusteen yhteydessä.

Unionin yleisen tuomioistuimen arviointi asiasta

73 Ajanjaksosta 20.1.1989–29.10.1993 on huomautettava, että kannekirjelmään liitetyistä asiakirjoista – näitä ovat esimerkiksi FHT:n ja kantajan tilinpäätös, joka on ulkoisen tilintarkastajan oikeaksi todistama ja joka on toimitettu Yhdistyneen kuningaskunnan viranomaisille – ilmenee, että koko kyseiseen ajanjaksoon sijoittuvina tilikausina kantaja ei tuottanut voittoa eikä tehnyt tappiota. FHT:n yksityiskohtaisessa tilinpäätöksessä todetaan järjestelmällisesti, ettei kantajalla ole taloudellista toimintaa. Kantajan

tilinpäätöksestä ilmenee myös, ettei se toteuttanut kirjanpitotapahtumia kyseisenä ajanjaksona.

74 Tässä yhteydessä on todettava, että Englannin yhtiöoikeuden mukaan ilmaisua ”passiivinen” käytetään yhtiöstä, joka oikeudellisesta näkökulmasta tarkasteltuna ei ole toteuttanut merkittäviä kirjanpitotapahtumia tilikauden aikana. Se, että kirjanpitomerkintöjä ei ole, merkitsee merkittävien kirjanpitotapahtumien puuttumista. Ainoa sallittu kirjanpitotapahtuma tällaisen ”pöytälaatikkoyhtiön” aseman säilyttämiseksi liittyy nimittäin yhtiön rekisteröintiin ja vuosi-ilmoituksen toimivaltaiselle viranomaiselle eli Companies Houselle (yhtiörekisteri) toimittamiseen liittyviin kustannuksiin. Kaupallisen toiminnan uudelleen aloittaminen merkitsee myös tämän aseman menettämistä. Koska Englannin yhtiöoikeuden mukaan kaikki edellytykset täytettiin, on kiistatonta, että kantaja oli ”pöytälaatikkoyhtiö” eikä siis ollut aktiivinen markkinoilla.

75 Kuten kantaja itse myönsi suullisessa käsittelyssä, ei myöskään ole minkäänlaista epäilystä siitä, että ajanjaksolla 20.1.1989–29.10.1993 toimintaa harjoitettiin Peglerin nimellä. Tässä yhteydessä on todettava edellä 73 kohdassa mainituista asiakirjoista ilmenevän myös, että FHT ja/tai Tomkins pitivät FHT:n työntekijöitä käyttäen kaupan tavaroita, jotka kuuluvat putken liittimien alaan, ja tämä tapahtui liikenimellä Pegler sekä ennen että jälkeen kantajan nimen muuttamista. Tämän toteamuksen perusteella ei siis voida päätellä, että kyseessä olisi kantajan toiminta.

76 Johtajien kokousten (Executive Meetings) pöytäkirjoista, jotka komissio mainitsee kumotakseen kantajan argumentin, jonka mukaan se ei harjoittanut kaupallista

toimintaa, on todettava, että kyseiset pöytäkirjat osoittavat ensi näkemältä kantajan harjoittaneen kaupallista toimintaa.

77 On kuitenkin todettava, että se, että pöytäkirjojen otsakkeena on Tomkins Plc ja Pegler Ltd, on sinänsä merkityksetöntä tässä kohtaa, toisin kuin komissio väittää. Tämä osoittaa yksinomaan, että taloudellista toimintaa harjoitettiin liikenimellä Pegler, mutta se ei merkitse sitä, että kantaja olisi osallistunut suoraan tähän toimintaan.

78 Myöskään se, että kantajan johtajat – joista jotkut olivat myös FHT:n johtajia – osallistuivat edellä mainittuihin kokouksiin ja että heillä oli tiettyjä Tomkins-konsernin muiden yksiköiden toimintaa tukevia tehtäviä, ei merkitse kantajan suoraa osallistumista kartelliin kyseessä olevana ajanjaksona erityisesti siksi, että kyseiset johtajat eivät olleet kantajan työntekijöitä.

79 Lopuksi on todettava, ettei pöytäkirjojen sisällön perusteella voida päätellä kantajan todella olleen yksikkö, joka harjoitti putken liittimiin liittyvää toimintaa. Lisäksi on huomautettava, että ensimmäistäkään komission mainitsemista pöytäkirjoista ei ollut allekirjoitettu. Kantajan toiminnan puuttumisesta on joka tapauksessa todettava, että näitä pöytäkirjoja on pidettävä vähemmän tärkeinä kuin FHT:n ja kantajan tilinpäätöstä, jonka ulkopuolinen tilintarkastaja on vahvistanut ja joka on Englannin oikeuden mukaisesti toimitettu toimivaltaisille viranomaisille.

80 Komission väitteestä, jossa viitataan riidanalaisen päätöksen 135 ja 145 perustelukappaleeseen ja jonka mukaan kartellin muut jäsenet ymmärsivät olevansa salaisessa yhteistyössä kantajan kanssa, on muistutettava, että 135 perustelukappaleessa viitataan

Deltan lausuntoon, jossa kuvaillaan kartellin rakennetta, ja että 145 perustelukappaleessa viitataan IMI:n lausuntoon, jossa todettiin, että Pegler oli yksi yleiseurooppalaisen kartellin osallistujista. Toisin kuin komissio väittää, tästä ei seuraa, että kyseisissä perustelukappaleissa tarkoitettiin nimenomaan kantajaa. Lisäksi on niin, että vaikka siitä ei ole pienintäkään epäilystä, että FHT harjoitti toimintaa Peglerin liikenimellä, edellä mainituissa perustelukappaleissa ei ole mitään, mikä osoittaisi, että näiden lausuntojen antajat tunsivat Tomkins-konsernin sisäisen rakenteen.

81 Riidanalaisen päätöksen 187 perustelukappaleesta, joka koskee Deltan edustajan yhteydenottoa W:hen BPFMA:n kokouksen jälkeen, on katsottava, ettei se, että W hyväksyi Deltan kyseisen edustajan ehdotuksen lopettaa Peglerin aggressiivinen strategia, riitä siihen, että kantajan olisi katsottava olevan vastuussa rikkomisesta. Ei ole mitenkään osoitettu, että W olisi toiminut kantajan edustajana, koska hän ei ollut kantajan työntekijä merkityksellisenä ajankohtana, mitä komissio ei kiistä.

82 Vaikka kantaja ei kyennyt esittämään jäljennöstä edustussopimuksesta, edellä 64 kohdassa mainituista asiakirjoista ilmenee lisäksi, että se oli FHT:n edustaja 29.10.1993 saakka, jolloin se otti haltuunsa ”Pegler-yrityksen” varat ja velat, työntekijät mukaan luettuina, putken liittimiin liittyvän toiminnan osalta. Se, ettei kantaja saanut tästä palkkaa, ilmenee edellä 73 kohdassa mainituista todisteista.

83 Joka tapauksessa on todettava, että käsite ”dormant companies acting as agents” (edustajina toimivat passiiviset yhtiöt), sellaisena kuin siihen viitataan vuoden 1985 Englannin yhtiölain liitteessä 4 olevassa 51 kohdassa, jonka otsikko on ”Yhtiön

tilinpäätöksen muoto ja sisältö", ja saman lain liitteessä 8 olevassa 58A kohdassa, jonka otsikko on "Pienten yhtiöiden tilinpäätöksen muoto ja sisältö", poikkeaa yhteisön kilpailuoikeudessa tarkoitetuista "päämiehen" ja "edustajan" käsitteistä.

84 On todettava, että kantajan ja sen emoyhtiön tai sen ja koko konsernin emoyhtiön suhde eroaa yhteisön kilpailuoikeudessa tarkoitetun päämiehen ja edustajan suhteesta. Siinä luokittelu edustajaksi merkitsee nimittäin taloudellista toimintaa, mistä ei ole kyse kantajan tapauksessa. Sillä, että sekä kantaja että komissio viittaavat oikeuskäytäntöön päämiehen ja tämän edustajan suhteesta, ei näin ollen ole merkitystä, koska nyt käsiteltävässä asiassa on kyse konsernin sisäisestä suhteesta.

85 Riidanalaisessa päätöksessä komissio luokitteli kantajan suoraksi kartelliin osallistujaksi. Päätöksen 718 perustelukappaleesta ilmenee myös, että komissio katsoi, ettei ole olemassa seikkoja, jotka osoittaisivat, että kantaja olisi toiminut toisen yrityksen nimissä kilpailunvastaisessa yhteydenpidossaan rikkomisajanjaksolla.

86 Kyseisestä perustelukappaleesta ilmenee näin ollen, ettei komissio tulkinnut asianmukaisesti Tomkins-konsernin sisäisiä suhteita ja toimintaa sen sisällä ja että se katsoi näin ollen, että EY 81 artiklan rikkomisesta oli vastuussa oikeudellinen yksikkö, jolla ei ollut taloudellista toimintaa ja joka ei näin ollen osallistunut itse kartelliin.

87 Näin ollen on katsottava, että ajanjakson 20.1.1989–29.10.1993 osalta komissio katsoi virheellisesti kantajan olevan vastuussa kilpailusääntöjen rikkomista merkitsevästä toiminnasta, johon Tomkins-konsernin muut yksiköt syyllistyivät.

88 Samoin tarkasteltaessa komission väitettä, jonka mukaan kantaja oli vastuussa rikkomisesta ennen 29.10.1993 taloudellisena seuraajana, on riittävää viitata edellä oleviin 54–59 kohtaan.

89 Edellä esitetystä seuraa, että tämä kanneperuste on perusteltu.

Kolmas ja viides kanneperuste, jotka koskevat selvyyden puuttumista ja riidanalaisen päätöksen adressaattien nimeämisessä tehtyä virhettä

Asianosaisten lausumat

90 Kolmannessa kanneperusteessa kantaja moittii komissiota siitä, ettei tämä nimennyt selvästi riidanalaisen päätöksen adressaatteja.

91 Kantaja väittää tässä yhteydessä, että kun komissio määräsi sekä Tomkinsin että sen maksamaan koko 5,25 miljoonan euron suuruisen sakon, vaikka ne ovat kaksi erillistä oikeudellista yksikköä, jotka eivät enää kuulu samaan yritykseen, se ei määrittänyt selvästi kummankin yksikön vastuun määrää. Kantaja väittää, etteivät molemmat yksiköt voi olla vastuussa koko 5,25 miljoonan euron sakosta ja joutua maksamaan sen, koska muussa tapauksessa komissio ”saisi sille kuuluvan summan kaksinkertaisena”.

Komissio ei yksilöinyt selvästi riidanalaisessa päätöksessä yksikköä, jonka on katsottava olevan vastuussa rikkomisesta.

92 Lisäksi se, että kantajan katsottiin olevan vastuussa rikkomisesta, koska se oli Tomkinsin tytäryhtiö, on kantajan mukaan ristiriidassa riidanalaisessa päätöksessä tehdyn analyysin kanssa, sillä tämän analyysin mukaan Tomkins on yritys, jonka on katsottava olevan vastuussa rikkomisesta, koska sen määräysvallassa ja omistuksessa oli koko ”Pegler-yrityksen” pääoma rikkomisajanjaksona. Kantajan mukaan ei ole myöskään asianmukaista katsoa sen olevan vastuussa rikkomisesta ajanjaksona, jona eri tytäryhtiö oli vastuussa sen liiketoiminnan harjoittamisesta, jonka suhteen rikkomiseen katsottiin syyllistytyn (ajanjakso 30.12.1988–20.1.1989), tai jona se oli Englannin oikeudessa tarkoitettu ”pöytälaatikkoyhtiö”, jolla ei ollut työntekijöitä eikä varoja (ajanjakso 20.1.1989–29.10.1993).

93 Viidennessä kanneperusteessa kantaja väittää, että Tomkinsin olisi pitänyt katsoa olevan vastuussa rikkomisesta yksin. Tämän väitteen tueksi se viittaa asiassa T-6/89, Enichem Anic vastaan komissio, 17.12.1991 annettuun tuomioon (Kok., s. II-1623, Kok. Ep. XI, s. II-1) ja asiassa T-354/94, Stora Kopparbergs Bergslags vastaan komissio, 28.2.2002 annettuun tuomioon (Kok., s. II-843). Sen mukaan näistä tuomioista seuraa, että oikeudellinen yksikkö, jonka on katsottava olevan vastuussa rikkomisesta, on periaatteessa konsernin emoyhtiö. Oikeuskäytännöstä ilmenee sen mukaan myös, että komissio voi ainoastaan poikkeuksellisissa olosuhteissa katsoa, että vastuu rikkomisesta on asianomaisen yrityksen ulkopuolella (em. asia Enichem Anic v. komissio, tuomion 237 kohta).

94 Kantaja esittää, että nyt käsiteltävässä asiassa rikkomiseen syyllistynyt yritys oli Tomkins. Rikkomisajanjaksona Tomkins-konsernin eri oikeudelliset yksiköt omistivat sen mukaan ”Pegler-yrityksen”. Kantaja korostaa, että Tomkins koko konsernin emoyhtiönä määritti sen nimenomaisen oikeudellisen yksikön, jonka määräysvallassa yritys kyseisenä ajanjaksona oli. Kantaja väittää myös, että sitä pitäisi pitää erillisenä

yrityksenä, joka on yksin vastuussa mahdollisista kilpailusääntöjen rikkomisista, ainoastaan siitä ajankohdasta lähtien, jolloin se lakkasi kuulumasta Tomkins-konserniin, eli kun rikkominen oli päättynyt.

95 Komissio vaatii näiden kahden kanneperusteen hylkäämistä.

Unionin yleisen tuomioistuimen arviointi asiasta

96 Kanneperusteesta, joka koskee selvyyden puuttumista riidanalaisen päätöksen adressaattien nimeämisessä, on todettava, että nämä – kantaja mukaan lukien – mainitaan selvästi kyseisen päätöksen 4 artiklassa.

97 On myös todettava, että komissio nimesi riidanalaisen päätöksen 682 perustelukappaleessa kantajan oikeudelliseksi yksiköksi, joka oli osallistunut suoraan rikkomiseen, ja katsoi tämän olevan vastuussa rikkomisesta sen vuoksi, kun taas Tomkinsin katsottiin olevan vastuussa kantajan lainvastaisesta toiminnasta yksinomaan emoyhtiön ominaisuudessaan (riidanalaisen päätöksen 683 perustelukappale).

98 Kanneperuste, joka koskee selvyyden puuttumista riidanalaisen päätöksen adressaattien nimeämisessä, on näin ollen hylättävä.

99 Kun tarkastellaan kanneperustetta, joka koskee riidanalaisen päätöksen adressaattien nimeämisessä tehtyä virhettä, kantajan väitettä, jonka mukaan sen ei voida katsoa olevan vastuussa rikkomisesta, koska se ei enää kuulunut Tomkins-konserniin, tai jonka mukaan yksinomaan Tomkinsin on katsottava olevan vastuussa koko konsernin emoyhtiönä ja rikkomiseen syyllistyneen yhtiön toiminnan harjoittajana, ei voida hyväksyä.

100 Sillä, että lainvastaista toimintaa harjoittanut ”yritys” jaettiin rikkomisen päättymisen jälkeen niin, että sen muodostaneet oikeudelliset yksiköt erotettiin toisistaan, ei ole merkitystä sille, että ne ovat yhteisvastuussa rikkomisesta, johon on syyllistytty.

101 Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan yritysten voidaan katsoa olevan yhteisvastuussa rikkomisesta, vaikka rikkomisen aikana yrityksen muodostaneet oikeudelliset yksiköt eivät enää kuuluisi samaan konserniin (ks. vastaavasti asia C-248/98 P, KNP BT v. komissio, tuomio 16.11.2000, Kok., s. I-9641, 71 kohta).

102 Tästä seuraa, toisin kuin kantaja väittää, että rikkomiseen syyllistyneeseen yritykseen kuuluneiden kahden oikeudellisen yksikön eli Peglerin ja Tomkinsin erottaminen EY 81 artiklan rikkomisen päättymisen jälkeen mutta ennen riidanalaisen päätöksen tekemistä ei poista sen vastuuta.

103 Lisäksi komissio voi vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan katsoa emoyhtiön, tytäryhtiön tai emoyhtiön ja tytäryhtiön yhdessä olevan vastuussa kilpailusääntöjen rikkomisesta (ks. vastaavasti yhdistetyt asiat T-259/02-T-264/02 ja T-271/02, Raiffeisen Zentralbank Österreich ym. v. komissio, tuomio 14.12.2006, Kok., s. II-5169,

331 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen). On myös huomautettava, ettei kantaja kiistä komission tätä toimivaltaa.

104 Tästä seuraa, ettei kantaja voi väittää edellä 93 kohdassa mainitussa asiassa Stora Kopparbergs Bergslags vastaan komissio annettuun tuomioon viitaten, että Tomkins oli ainoa oikeushenkilö, jonka voitiin katsoa olevan vastuussa rikkomisesta, koska se harjoitti rikkomiseen syyllistyneen yrityksen toimintaa.

105 Näin ollen väite, jonka mukaan komissio olisi harkintavaltaansa käyttäessään syyllistynyt tosiseikkojen ja oikeudellisten seikkojen ilmeiseen arviointivirheeseen katsomalla, että kantaja oli vastuussa riidanalaisessa päätöksessä tarkoitetusta kilpailusääntöjen vastaisesta toiminnasta, koska kantaja ei enää ollut oikeushenkilö, joka kuului rikkomisesta vastuussa olevaan yritykseen, on perusteeton.

106 Lopuksi väitteestä, jonka mukaan sekä kantajan että Tomkinsin ei voida molempien katsoa olevan vastuussa rikkomisesta, koska tällöin komissio ”saisi sille kuuluvan summan kaksinkertaisena”, on riittävää todeta, että se perustuu kahden yrityksen yhteisvastuun merkityksen virheelliseen tulkintaan, sillä se merkitsee sitä, että se, että yksi yrityksistä maksaa sakon koko summan, kumoaa toisen velvollisuuden maksaa kyseinen sakko.

107 Edellä esitetystä seuraa, että kolmas ja viides kanneperuste on hylättävä perusteettomina.

Neljäs kanneperuste, joka koskee todellisia ja mahdollisia yhdenvertaisen kohtelun periaatteen loukkaamisia asetuksen N:o 1/2003 23 artiklan, vuoden 1998 suuntaviivojen ja vuoden 1996 yhteistyötiedonannon täytäntöönpanossa

Asianosaisten lausumat

108 Kantajan mukaan komission riidanalaisessa päätöksessä omaksuma näkökulma, joka muodostui siitä, että sille määrättiin yhdessä Tomkinsin kanssa sakko, joka laskettiin sellaisten olosuhteiden mukaan, jotka koskivat vain toista niistä eli Tomkinsia, vaikka ne ovat kaksi erillistä yritystä, asetti sen epäedullisempaan asemaan Tomkins-konserniin verrattuna yhdenvertaisen kohtelun periaatteen vastaisesti.

109 Osoittaakseen yhdenvertaisen kohtelun laiminlyönnin, joka aiheutuu komission omaksumasta näkökulmasta, kantaja viittaa asetuksen N:o 1/2003 23 artiklaan, vuoden 1998 suuntaviivoihin rikkomisen keston huomioon ottamisen osalta, varoittavaan vaikutukseen, raskauttaviin tai lieventäviin olosuhteisiin ja lopuksi vuoden 1996 yhteistyötiedonantoon.

110 Asetuksen N:o 1/2003 23 artiklan 2 kohdasta kantaja väittää, että vaikka sen sakon enimmäismäärä, joka sille ja Tomkinsille voitiin määrätä, ei ollut ”ratkaiseva tekijä” nyt käsiteltävässä asiassa määrätyn sakon määrittämisessä, komission omaksuma tapa käsitellä kantajaa ja Tomkins-konsernia yhtenä yrityksenä sakkojen määrän laskemiseksi, vaikka kantaja ei enää kuulunut tähän konserniin, aiheutti sille ”potentiaalista haittaa”.

111 Asetuksen N:o 1/2003 23 artiklan 3 kohdasta kantaja muistuttaa, että kyseisen artiklan sanamuodon mukaan sakon suuruutta määrättäessä on otettava huomioon sekä rikkomisen vakavuus että sen kesto. Jos komissio pyrki katsomaan, että oikeudelliset yksiköt, jotka eivät enää kuuluneet samaan yritykseen, olivat yhteisvastuussa rikkomisesta, sen olisi pitänyt erottaa toisistaan yhtäältä FHT:n alkuperäinen rikkomiseen osallistuminen ja toisaalta se, että kantaja jatkoi tätä rikkomista, mikä oli vähemmän vakavaa.

112 Rikkomisen keston huomioon ottamisesta vuoden 1998 suuntaviivojen mukaisesti kantaja väittää, että ainoa ajanjakso, jona voitiin kohtuudella väittää sen olleen taloudellinen yksikkö, joka kykeni harjoittamaan itsenäistä toimintaa yrityksenä, oli 29.10.1993 alkanut ajanjakso. Tuona ajanjaksona se pysyi kuitenkin Tomkinsin tosiasiallisessa määräysvallassa ja ratkaisevan vaikutuksen alaisena, joten Tomkinsin olisi pitänyt katsoa olevan vastuussa rikkomisesta. Kantaja muistuttaa, että vakiintuneen oikeuskäytännön ja komission päätöskäytännön mukaan rikkomisen toteamisen on rajoituttava ajanjaksoon, jolta komissiolla on todisteita rikkomisesta. Kantajan mukaan tästä seuraa, että minkäänlainen ”yhteisvastuu” ei voi ylittää noin seitsemän ja puolen vuoden ajanjaksoa 29.10.1993–22.3.2001 eikä millään voida oikeuttaa saman sakon määräämistä yhteisvastuullisesti kantajalle ja Tomkinsille, koska ajanjakso, jona ne olivat mahdollisesti vastuussa rikkomisesta, oli ”olennaisen erilainen”.

113 Sakon suuruuden määrittämisestä riittävän varoittavalle tasolle kantaja katsoo, että on vaikeaa kuvitella tapausta, jossa komission omaksuma näkökulma ei olisi ristiriidassa vuoden 1998 suuntaviivojen tätä koskevan seikan kanssa, koska edellytyksenä on, että entinen tytäryhtiö ja entinen emoyhtiö ovat ”olennaisen samanlaisessa” tilanteessa. Nyt käsiteltävässä asiassa sakon korotus, jota sovellettiin varoittavan vaikutuksen varmistamiseksi, laskettiin erillisen yrityksen eli Tomkinsin kokoon nähden, eikä sillä ollut minkäänlaista yhteyttä kantajan taloudelliseen tilanteeseen. Vastauksena komission vastineessa esittämiin argumentteihin kantaja toteaa, että riidanalaisen päätöksen 771 perustelukappale koskee yksinomaan Tomkinsin kokoa ja valtaa eikä

liity mitenkään kantajan tilanteeseen eikä siinä ole minkäänlaisia perusteluja, jotka koskisivat sakon määrän korottamista varoittavan vaikutuksen varmistamiseksi, kun tarkastellaan kantajan asemaa Tomkinsin entisenä tytäryhtiönä.

114 Kantaja mainitsee toisen vaikeuden, joka liittyy komission omaksumaan näkökulmaan ja on se, että raskauttavat tai lieventävät olosuhteet, jotka on otettava huomioon sakon määrän laskennassa, poikkeavat usein huomattavasti sen ja Tomkinsin kaltaisen kahden itsenäisen yrityksen välillä. Kantajan mukaan nämä olosuhteet eivät rajoitu ongelmiin, jotka perustuvat rikkomiseen itseensä, vaan ne kattavat myös tekijöitä, jotka voivat vaihdella ajan myötä – mukaan lukien ajanjaksona, jonka jälkeen se ei enää kuulunut Tomkins-konserniin – ja joita ovat esimerkiksi yhteistyö komission kanssa tutkimuksen aikana, rikkomisen päättäminen tai monenlainen toiminta, joka voi merkitä raskauttavia olosuhteita.

115 Kantajan mukaan asianomaisiin yksiköihin sovellettavien raskauttavien ja lieventävien olosuhteiden välillä on todellisuudessa ”potentiaalisia eroja”, joita komissio ei sen mukaan ottanut huomioon. Vaikka tätä seikkaa ei pidetty ”ratkaisevana tekijänä” nyt käsiteltävässä asiassa sakon tasoa määritettäessä, kantaja viittaa riidanalaisen päätöksen 601 perustelukappaleeseen, jossa komissio totesi, että putken liittimien tärkeimmät valmistajat, joihin se kuului, olivat osallistuneet järjestelyihin koko rikkomisen ajan säännöllisesti, jatkuvasti ja aktiivisemmin kuin muut osallistujat. Kantaja väittää, että koska se oli Englannin yhtiöoikeudessa tarkoitettu ”pöytälaatikkoyhtiö” kartellin ensimmäisinä vuosina, sen rooli rajoittui tosiasiassa sille annettujen määräysten noudattamiseen. Toinen ”potentiaalinen ero” perustuu sen mukaan siihen, että kaikki kartellista mahdollisesti saatu taloudellinen hyöty koitui Tomkins-konsernille eikä kantajalle, kun otetaan huomioon se, miten Tomkins-konserni käsitteli käteisvaroja.

116 Lopuksi kantaja väittää vuoden 1996 yhteistyötiedonannon soveltamisesta, että komission näkökulma aiheuttaa myös vakavia ”potentiaalisia ongelmia” kyseisen tiedonannon kannalta, sillä se koskee pikemminkin yritysten tilannetta komission tutkimuspäivänä kuin rikkomispäivänä.

117 Komissio vaatii tämän kanneperusteen hylkäämistä. Se huomauttaa tässä yhteydessä, että kantaja ei ole osoittanut yhdenvertaisen kohtelun periaatteen loukkaamista asetuksen N:o 1/2003 23 artiklan, vuoden 1998 suuntaviivojen eikä vuoden 1996 yhteistyötiedonannon soveltamisessa.

118 Erityisesti varoittavan vaikutuksen suhteen komissio väittää riidanalaisen päätöksen 766 ja 771 perustelukappaleeseen viitaten, että se otti huomioon kaksi seikkaa laskiessaan sakon määrän korotusta varoittavan vaikutuksen varmistamiseksi; Tomkins-konsernin koon sekä sen oikeudellisen ja taloudellisen tietämyksen ja infrastruktuurin, jonka ansiosta suuret yritykset kykenevät arvioimaan paremmin, rikkovatko ne toiminnallaan kilpailusääntöjä. Komissio esittää, että Tomkinsin tapauksessa ratkaiseva tekijä sakon määrän korottamiselle varoittavan vaikutuksen varmistamiseksi oli lähinnä näistä ensimmäinen ja erityisesti sen 4 635 miljoonan euron liikevaihto. Kantajaan sovellettu sakon määrän korottaminen varoittavan vaikutuksen varmistamiseksi perustui puolestaan komission mukaan tämän oikeudellisen ja taloudelliseen tietämykseen ja infrastruktuuriin, mikä merkitsee sitä, että rikkomisajankohtana Tomkins-konsernin koko, rakenne, liikevaihto ja organisaatio otettiin huomioon. Saatu korotuskerroin 1,25 oli komission mukaan sama kuin emoyhtiö Tomkinsiin sovellettu korotuskerroin, koska oikeudellista ja taloudellista tietämystä ja infrastruktuuria koskeva tekijä liittyy kantajan myyntiä toiselle konsernille edeltäneeseen ajanjaksoon.

Unionin yleisen tuomioistuimen arviointi asiasta

119 Tässä kanneperusteessa kantaja moittii komission näkemystä, joka koskee sakon määrän laskemista tilanteessa, jossa yritys on jaettu rikkomisen päättymisen ja sakon määräävän päätöksen tekemisen välillä.

120 Ensinnäkin asetuksen N:o 1/2003 23 artiklan 2 kohdassa tarkoitetusta kymmenen prosentin enimmäismäärästä on todettava, ettei sitä ylitetty nyt käsiteltävässä tapauksessa, kuten kantaja itsekin myöntää. Näin ollen kantajan tätä koskeva väite on tehoton. Ylimääräisenä on huomautettava, että tilanteessa, jossa sakon enimmäismäärä, joka kantajalle voidaan määrätä erikseen, olisi saavutettu, sillä olisi ollut oikeus siihen, että asianomaista enimmäismäärää olisi sovellettu (yhdistetyt asiat T-71/03, T-74/03, T-87/03 ja T-91/03, Tokai Carbon ym. v. komissio, tuomio 15.6.2005, 390 kohta, ei julkaistu oikeustapauskokoelmassa).

121 Toiseksi kantajan väitteestä, joka liittyy rikkomisen keston huomioimiseen sakon määrän laskemisessa sekä asetuksen N:o 1/2003 23 artiklan 3 kohdan että vuoden 1998 suuntaviivojen suhteen, on huomautettava, ettei kantaja esitä minkäänlaista konkreettista väitettä, jonka perusteella voitaisiin päätellä, että yhdenvertaisen kohtelun periaatetta on loukattu. Sikäli kuin kantaja esittää, ettei yhteisvastuu voi ulottua noin seitsemän ja puolen vuoden ajanjaksoa pidemmälle 29.10.1993 ja 22.3.2001 välisenä aikana ja ettei näin ollen minkään perusteella voida oikeuttaa saman sakon määräämistä yhteisvastuullisesti sille ja Tomkinsille, koska niiden osallistumisen kesto ja siten mahdollinen vastuu rikkomisesta on ”olennaisen erilainen”, on riittävää viitata ensimmäisen ja toisen kanneperusteen tutkimiseen, missä yhteydessä todettiin, ettei kantajan voitu katsoa olevan vastuussa rikkomisesta päivämäärää 29.10.1993 edeltäneellä ajanjaksolla.

122 Kolmanneksi muista väitteistä, jotka esitettiin kantajan ja Tomkinsin yhteisvastuusta – nämä liittyvät raskauttavien tai lieventävien olosuhteiden arvioimiseen sekä vuoden 1996 yhteistyötiedonannon soveltamiseen tilanteessa, jossa emo- ja tytäryhtiö eivät enää kuulu EY 81 artiklassa tarkoitettuun samaan yritykseen – on todettava, että ne nostavat nyt käsiteltävässä asiassa esiin täysin merkityksettömiä hypoteettisia kysymyksiä. On nimittäin todettava, että kantajan ja sen emoyhtiön osalta ei otettu huomioon raskauttavia eikä lieventäviä olosuhteita. Kantaja tai Tomkins eivät myöskään ole pyytäneet komissiota soveltamaan vuoden 1996 yhteistyötiedonantoa.

123 Lopuksi kantajan argumentista, joka koskee sakon märittämistä riittävän varoittavalle tasolle, on ensinnäkin muistutettava, että vuoden 1998 suuntaviivoissa todetaan, että rikkomisen luonteen, sen todellisten markkinavaikutusten ja maantieteellisten markkinoiden koon lisäksi on tarpeen ottaa huomioon rikkomiseen syyllistyneiden todellinen taloudellinen kapasiteetti aiheuttaa vakavaa vahinkoa muille talouden toimijoille ja erityisesti kuluttajille sekä määrittää sakon määrä tasolle, joka on riittävän varoittava (vuoden 1998 suuntaviivojen 1 A kohdan neljäs alakohta).

124 Huomioon voidaan myös ottaa se, että suurilla yrityksillä on useimmiten oikeudellista ja taloudellista tietoa sekä infrastruktuureja, jotka antavat niille mahdollisuuden arvioida paremmin toimintaansa mahdollisesti liittyviä rikkomisia ja niistä aiheutuvia kilpailuoikeudellisia seurauksia (vuoden 1998 suuntaviivojen 1 A kohdan viides alakohta).

125 Ensimmäisen seikan yhteydessä on arvioitava yrityksen taloudelliset resurssit päivänä, jona sakko määrätään. Toisen seikan osalta liikevaihdon, jonka perusteella komissio määrittää asianomaisten yritysten koon, on liityttävä niiden tilanteeseen rikkomishetkellä (ks. vastaavasti asia T-410/03, Hoechst v. komissio, tuomio 18.6.2008,

Kok., s. II-881, 379 ja 382 kohta). Vaikka nämä kaksi seikkaa liittyvät läheisesti yrityksen kokoon, kyseessä on kaksi erillistä sakon perusmäärän laskentapohjan korottamista koskevaa perustetta.

126 Nyt käsiteltävässä asiassa on todettava, että komissio muistutti aluksi riidanalaisen päätöksen 766 perustelukappaleessa toimivallastaan soveltaa korotuskerrointa laskentapohjan tarkistamiseksi riittävän varoittavan vaikutuksen varmistamiseksi (vuoden 1998 suuntaviivojen 1 A kohdan neljännessä alakohdassa tarkoitetulla tavalla) ja sen huomioimiseksi, että suurilla yrityksillä on oikeudellista ja taloudellista tietämystä ja infrastruktuuria, jotka antavat niille mahdollisuuden arvioida paremmin toimintaansa mahdollisesti liittyviä rikkomisia (vuoden 1998 suuntaviivojen 1 A kohdan viidennessä alakohdassa tarkoitetulla tavalla). Komissio totesi myös, että se aikoi ottaa nämä kaksi seikkaa huomioon.

127 Tomkins-Peglerin taloudellisesta yksiköstä on erityisesti muistutettava, että kun komissio vahvisti kantajalle rikkomiseen syyllistyneenä ja Tomkinsille tytäryhtiönsä rikkomisesta vastuullisena emoyhtiönä määrättävän sakon, se tukeutui kantajan markkinaosuuteen, koska sen suhteellinen merkitys putken liittimien markkinoilla oli merkityksellinen kriteeri asianomaisten yritysten sakon perusmäärän alkuperäisen laskentapohjan määrittämiseksi. Tällä tavoin kantaja ja näin ollen sen emoyhtiö luokiteltiin kuudenteen luokkaan, jolle vahvistettiin kahden miljoonan euron laskentapohja. Komissio korotti sittemmin tätä kyseisen taloudellisen yksikön alkuperäistä laskentapohjaa soveltamalla 1,25:n korotuskerrointa varmistaakseen varoittavan vaikutuksen, ja tämä määritettiin Tomkinsin liikevaihdon perusteella.

128 Vastauksessa komissio selitti, että se oli soveltanut Tomkinsin tapauksessa vuoden 1998 suuntaviivojen 1 A kohdan neljättä alakohtaa ja kantajan tapauksessa vuoden 1998 suuntaviivojen 1 A kohdan viidettä alakohtaa oikeuttaakseen sakon laskentapohjan korottamisen.

129 On kiistatonta, että komissiolla on oikeus valita näistä kahdesta seikasta se, jota se pitää tärkeimpänä arvioinnissaan.

130 Ensiksi on kuitenkin huomautettava, että riidanalaisen päätöksen 771 perustelukappaleesta ilmenee, että komissio tukeutui yksinomaan Tomkinsin liikevaihtoon vuonna 2005 eli riidanalaisen päätöksen tekemistä edeltäneenä vuonna ja katsoi, että kyseinen liikevaihto oikeutti sakon alkuperäisen laskentapohjan korottamisen varoittavan vaikutuksen varmistamiseksi.

131 On myös todettava, ettei komissio mainitse riidanalaisessa päätöksessä mitään siitä, että se olisi soveltanut oikeudellista ja taloudellista tietämystä ja infrastruktuuria koskevaa kriteeriä kantajaan, eikä se myöskään täsmennä asianomaisen yrityksen kokoa rikkomishetkellä, mikä on merkityksellinen kriteeri vuoden 1998 suuntaviivojen 1 A kohdan viidenteen alakohtaan perustuvan korotuksen oikeuttamiseksi. Se ei sitä paitsi olisi voinut tehdä näin nyt käsiteltävässä tapauksessa, kun otetaan huomioon, että vuoden 1998 suuntaviivojen 1 A kohdan neljännessä ja viidennessä alakohdassa tarkoitetut seikat, arvioidaan eri ajankohtina eli edellisessä tapauksessa päivänä, jona sakko määrätään, ja jälkimmäisessä tapauksessa päivänä, jona rikkomiseen syyllistytään.

132 Joka tapauksessa on toiseksi niin, että näiden kahden seikan jakaminen ja niiden soveltaminen erikseen kahteen yhtiöön, jotka kuuluvat samaan taloudelliseen yksikköön ja joista yksi on toisen emoyhtiö, jonka katsotaan olevan vastuussa rikkomisesta yksinomaan tämän vuoksi, on ristiriidassa EY 81 artiklassa tarkoitetun yrityksen käsitteen kanssa.

133 Komissio voi toki ottaa sakon perusmäärän laskentapohjaa määrittäessään huomioon liikevaihdon vuodelta, joka edeltää päätöksen, jolla rikkominen todetaan, tekemistä (eli soveltaa ensimmäistä kriteeriä) tai liikevaihdon rikkomishetkellä (eli soveltaa toista kriteeriä). Komissio ei kuitenkaan voi tukeutua kriteeriin siten, että se soveltaa

sitä ainoastaan yhteen niistä kahdesta yksiköstä, jotka aikaisemmin muodostivat rikkomiseen syyllistyneen taloudellisen yksikön. Kun emoyhtiö ja tytäryhtiö eivät enää ole EY 81 artiklassa tarkoitettu taloudellinen yksikkö sen päätöksen tekemispäivänä, jolla niille määrätään sakko rikkomisesta, komissio ei voi tukeutua entisen emoyhtiön liikevaihtoon päätöksen tekemistä edeltäneenä vuonna määrittääkseen varoittavan tekijän, jota sovelletaan kahteen yhtiöön, jotka muodostivat yhden ainoan yrityksen tosiseikkojen tapahtumahetkellä mutta joka on sittemmin jaettu. Tämä liikevaihto ei nimittäin osoita yrityksen todellista taloudellista kapasiteettia aiheuttaa vahinkoa muille toimijoille rikkomishetkellä.

134 Edellä esitetystä seuraa, että tämä kanneperuste on osittain perusteltu sen väitteen osalta, joka koskee varoittavaa tekijää.

Kuudes kanneperuste, joka koskee laskuvirhettä ja yhdenvertaisen kohtelun periaatteen loukkaamista sakon laskennassa

Asianosaisten lausumat

135 Kantaja väittää toissijaisesti ensinnäkin, ettei komissio noudattanut yhdenvertaisen kohtelun periaatetta sakkoa (olipa se yhteisvastuullisesti Tomkinsin kanssa tai ei) laskiessaan, ja toiseksi, että komissio teki joka tapauksessa virheen kantajalle määräämänsä sakon (olipa se yhteisvastuullisesti Tomkinsin kanssa tai ei) määrää laskiessaan.

136 Kantaja katsoo edellä jo esitetyistä syistä, että asianmukainen sille erikseen tarkasteltuna määrätyn sakon määrä on 1 miljoonan euron perusmäärä, jota ei koroteta varoittavan vaikutuksen varmistamiseksi, ja 70 prosentin korotus sen rikkomiseen osallistumisen keston vuoksi, minkä seurauksena sakon kokonaismäärä on 1,7 miljoonaa euroa.

137 Kantaja väittää myös, että riidanalaisessa päätöksessä on tehty virhe sakon määrän laskennassa. Se täsmentää, että riidanalaisen päätöksen 777 perustelukappaleen mukaan sakon määrä on 5,2 miljoonaa euroa sen jälkeen, kun sitä on korotettu varoittavan vaikutuksen varmistamiseksi ja rikkomisen keston vuoksi, vaikka määrätty sakko on 5,25 miljoonaa euroa. Mitään perusteluja tämän 50 000 euron sakon määrän korotuksen tueksi ei kantajan mukaan ole esitetty.

138 Komissio vaatii tämän kanneperusteen hylkäämistä.

Unionin yleisen tuomioistuimen arviointi asiasta

139 Ensinnäkin väitetystä virheestä sakon määrän laskennassa on todettava, että komissio pyöristi riidanalaisen päätöksen 777 perustelukappaleessa sakon perusmäärän. Päätöksen 877 perustelukappaleessa sekä sen päätösosassa vahvistetaan selvästi, että Tomkinsille yhteisvastuussa kantajan kanssa määrätty sakko on 5,25 miljoonaa euroa.

140 Lisäksi riidanalaisen päätöksen 765 perustelukappaleessa komissio totesi selvästi laskentapohjaksi 2 miljoonaa euroa ja vahvisti 771 perustelukappaleessa selvästi 1,25 suuruisen korotuskertoimen varoittavan vaikutuksen varmistamiseksi, minkä seurauksena laskentapohja oli 2,5 miljoonaa euroa. Lopuksi riidanalaisen päätöksen 775

perustelukappaleessa komissio esitti nimenomaisesti määrät, jotka lisättiin tähän perusmäärään kantajan rikkomiseen osallistumisen keston huomioimiseksi, eli perusmäärän 5 prosentin korotuksen sekä vuodelta 1989 että vuodelta 1990 (125 000 euroa) ja 10 prosentin korotuksen kultakin jäljellä olevalta kymmeneltä vuodelta vuoteen 2000 saakka (250 000 euroa). Tästä seuraa, että kantaja kykeni täysin lisäselvityksittä ja yksinkertaisen laskutoimituksen tekemällä ymmärtämään, miksi oli perusteltua vahvistaa sakon määrä tasolle, joka mainitaan riidanalaisen päätöksen 877 perustelukappaleessa ja 2 artiklan h alakohdassa.

141 Argumentin, jonka mukaan kantajalle määrätyn sakon asianmukainen määrä olisi ollut 1,7 miljoonaa euroa, osalta on riittävää viitata jäljempänä oleviin kohtiin. Lisäksi on todettava, ettei ole mitään syytä alentaa 2 miljoonan euron laskentapohjaa. Tässä yhteydessä on muistutettava, että määrä vahvistettiin rikkomisen vakavuuden mukaan ja että huomattavat erot asianomaisten yritysten välillä oikeuttivat erilaisen kohtelun sakkojen laskentapohjan määrittämisessä.

Sakon lopullisen määrän määrittäminen

142 Kuten edellä 46–60, 73–98 ja 123–134 kohdasta ilmenee, riidanalaista päätöstä on muutettava siltä osin kuin siinä korotetaan sakkoa korotuskertoimella 1,25 varoittavan vaikutuksen varmistamiseksi ja 110 prosentilla rikkomiseen osallistumisen keston perusteella.

143 Muutoin komission riidanalaisessa päätöksessä esittämät huomautukset sekä nyt käsiteltävässä asiassa sovellettu sakkojen laskentatapa eivät edellytä muutoksia unionin yleisen tuomioistuimen puolesta.

144 Sakon lopullinen määrä lasketaan näin ollen seuraavasti: koska rikkominen kesti kantajan osalta seitsemän vuotta ja viisi kuukautta (eikä riidanalaisessa päätöksessä määritettyä 12:ta vuotta ja kahta kuukautta), laskentapohjaa (2 miljoonaa euroa) on korotettava 70 prosentilla (110 prosentin sijaan) soveltamatta korotusta varoittavan vaikutuksen varmistamiseksi, minkä seurauksena sakon määrä on 3,4 miljoonaa euroa.

Oikeudenkäyntikulut

145 Unionin yleinen tuomioistuin voi työjärjestyksensä 87 artiklan 3 kohdan nojalla määrätä oikeudenkäyntikulut jaettaviksi asianosaisten kesken tai määrätä, että kukin vastaa omista kuluistaan, jos asiassa osa vaatimuksista ratkaistaan toisen asianosaisen ja osa toisen asianosaisen hyväksi. Nyt käsiteltävässä asiassa asianosaiset on velvoitettava vastaamaan omista oikeudenkäyntikuluistaan.

Näillä perusteilla

UNIONIN YLEINEN TUOMIOISTUIN (kahdeksas jaosto)

on ratkaissut asian seuraavasti:

1) [EY] 81 artiklan ja ETA-sopimuksen 53 artiklan mukaisesta menettelystä 20.9.2006tehdynkomissionpäätöksenK(2006)4180(asiaCOMP/F-1/38.121 – Putken liittimet) 1 artikla kumotaan siltä osin kuin siinä todetaan, että Pegler Ltd osallistui rikkomiseen ajanjaksolla 31.12.1988–29.10.1993.

2) Yhteisvastuullisesti Peglerille päätöksen K(2006) 4180 2 artiklan h alakohdassa määrätyn sakon määräksi vahvistetaan 3,4 miljoonaa euroa.

3) Kanne hylätään muilta osin.

4) Kumpikin asianosainen vastaa omista oikeudenkäyntikuluistaan.

Martins Ribeiro Wahl Dittrich

Julistettiin Luxemburgissa 24 päivänä maaliskuuta 2011.

Allekirjoitukset